1852. N°. 31.

PROVINCIALE DRENTSCHE EN ASSER COURANT.

VRIJDAG, 16 APRIL.

Deze Courant kost in het ½ jaar *f* 1-60, buiten Assen vrachtvrij *f* 1-75; de advertentiën van 1-5 regels *f* 1 en voor iederen regel meer 15 cent bij elke plaatsing, behalve 35 cent zegelregt. — Boekaankondigingen 20 pct. rabat. — NB: Advertentien voor de 1e bladz. kunnen Maandags en Donderdags uiterlijk tot 6, die voor de 4e bl. tot 10 ure 's avonds aangenomen worden.

Vergadering van den RAAD der Gemeente Assen op zaturdag den 17 April 1852, des avonds ten 6 ure.

De Commissaris des Konings in de Provincie Drenthe, verwittigt de gemeentebesturen in dat gewest, dat op heden door denzelven aan den heer Kolonel-Directeur der militaire verkenningen, op Z.H.Ed.Gestr. verzoek, zijn toegezonden *zeven* opene orders, om te verstrekken aan de Officieren van den Generalen Staf en de daarbij gedetacheerden van het leger, welke met Mei aanstaande in deze provincie de verkenningen voor de militaire topographische kaart van het rijk zullen voortzetten; bij welke orders de gezegde besturen worden uitgenoodigd, om aan de genoemde Officieren, invoegen daarin omschreven, de vereischte hulp en medewerking te verschaffen.

Assen, 14 *April* 1852.

De Commissaris des Konings voornoemd,
DE VOS VAN STEENWIJK.

Burgemeester en Wethouders der Gemeente Assen, noodigen digene, welke, ongeacht de bekendmaking, opgenomen in het no. der *Drentsche Courant* van 23 Januarij jl., hunne rekeningen ten laste dezer gemeente over 1851 nog niet mogten hebben ingediend, uit, dezelve zoodra mogelijk in te leveren ter Secretarie, immers vóór den 30 Junij e.k., vermits de vorderingen over gemeld jaar, ingevolge art. 228 der gemeentewet van den 29 Junij 1851 (Staatsblad no. 85), den 1 Julij 1852 zullen zijn verjaard.

Assen, [illegible] *April* 1852.

De Burgemeester, H. J. OOSTING.
De Secretaris, KIJMMELL.

De Directeur van het Postkantoor te Assen berigt aan het Publiek, dat de ligting der Brievenbus te Nieuw-Buinen is bepaald 's avonds na 5 uur, op maandag, dingsdag, donderdag en zaturdag;

te Roderwolde 's middags 3 uur, op maandag, woensdag en zaturdag;

te Dwingelo dagelijks om elf uur 's morgens:

te Wapserveen dagelijks om half acht 's morgens;

te Vledder dagelijks om half negen 's morgens, onverminderd de verpligting van de verschillende Brievengaarders tot onmiddellijke dagelijksche bezorging der aangekomene brieven.

Assen, 10 *April* 1852.

De Directeur voorn.,
H. S. GRATAMA.

Nederland.

14 *April.* Naar men meldt, zal binnen kort in de vlakte van Waalsdorp een wedstrijd plaats hebben tusschen eene batterij veld-artillerie van Nijmegen en eene batterij rijdende artillerie, waarvan de uitslag zal moeten aantoonen, of, zoo als meermalen door sommigen is beweerd, het wapen der rijdende artillerie kan gemist, en om deszelfs meerdere kostbaarheid behoort gesupprimeerd te worden, en of het, in dat geval, door de veld-artillerie met eenige veranderingen zal kunnen worden vervangen.

— De heeren *F. van Hogendorp*, *Groen van Prinsterer* en *Mackay* hebben aan vele kiezers binnen 's Gravenhage eene uitnoodiging doen toekomen, inhoudende, dat behoefte aan gemeenschappelijk overleg, bij het werk der verkiezingen, reeds vroeger daar ter stede is gevoeld; — dat het in den aard der zaak ligt, dat voor elke rigting, welke eigene beginselen heeft, eene *eigene* kiezers-vereeniging worde gevormd, en dat zij ook in 's Gravenhage, op het voorbeeld van Amsterdam en van Utrecht, onder de zinspreuk van *Nederland en Oranje*, eene kiezers-vereeniging wenschen tot stand te brengen, en, zoo dit hun voornemen goedkeuring mogt verwerven, zij daarvan gaarne eenig bewijs zouden ontvangen, ten einde de deelnemers tot eene zamenkomst in het locaal *Diligentia* te kunnen zamenroepen.

15 *April.* Maandag avond is de heer *Rochussen*, ex-Gouverneur-Generaal van Ned. Indië, te 's Gravenhage aangekomen.

— De Koning zal den 18 dezer met den laatsten trein van 's Hage naar Amsterdam vertrekken en zich te middernacht aan boord eener stoomboot, expres voor deze gelegenheid gedecoreerd, begeven, om daarmede den volgenden morgen te Harlingen te arriveren.

— De werkzaamheden aan de Overijsselsche kanalisatie worden thans niet meer door hoogen waterstand belemmerd en men zet die thans zoo ijverig voort, dat het kanaal van Zwolle tot aan de Regge in dezen zomer nog gereed komt. Dat van de Regge naar Almelo wordt in Julij e.k. aanbesteed. *(Amst. Ct.)*

— De Eerste Kamer heeft 14 dezer haar werkzaamheden hervat.

— Vóór het einde van dit jaar zal de telegrafische lijn tusschen ons Rijk en Belgie gereed zijn. Zij zal loopen van Antwerpen over Breda naar Rotterdam. Correspondentiekantoren worden te Breda en te Antwerpen opgerigt.

— Sedert de laatste berigten uit het Palembangsche zijn de krijgsoperatiën niet voortgezet. De troepen behoefden rust. Het ingevallen regensaizoen maakte het verder doordringen in die moeijelijke streken te minder geraden. Daarentegen werd niets gewaagd door de uitwerking van het reeds verrigtte eenigen tijd gadeteslaan Deze uitwerking was over het algemeen gunstig. Nog ettelijke afvallige hoofden zijn in onderwerping gekomen. In verscheidene dorpen keerde de aan het zwerven geraakte bevolking terug. Handelaars brengen bij menigte levensbehoeften te Tebing Tingi. Maar het hoofd der oproerige bewegingen radjah *Prang Alam*, blijft onwillig om het Nederlandsche gezag te erkennen. Gevreesd bij de bevolking, weet hij tot nog toe aanhang te behouden, en zich en de zijnen geld en andere benoodigdheden te doen leveren. Ofschoon er een prijs op het hoofd van dien radjah gesteld is, vreest men toch, dat alleen de kracht der wapenen de zaken in de Ampat Lamang in een behoorlijken staat zal doen wederkeeren. Versche troepen zijn daarom van Java naar Palembang vertrokken.

— De *Staatscourant* bevat den hoofdzakelijken inhoud van het verslag der commissie, welke in de maand Augustus van het vorige jaar zich bezig gehouden heeft met het afnemen van examens van hen, die op eene der Hoogeschoolen of Athenaea wenschten toegelaten te worden. De examens zijn in 23 zittingen voleindigd. Tot het examen hadden zich 357 personen van verschillenden leeftijd aangemeld; 339 zijn werkelijk voor de commissie verschenen en door haar geëxamineerd. 195 der geëxamineerden werden op openbare inrigtingen van onderwijs, 108 door privaat-onderwijs en 36 op instituten gevormd, en de commissie meende van oordeel te moeten zijn, dat de eerste wijze van opleiding gunstiger resultaten dan de tweede heeft opgeleverd.

Buitenland.

14 *April.* In Engeland kan de strijd tusschen de werktuigarbeiders en fabriekeigenaars als geëindigd worden beschouwd. De eersten hebben hunne vorderingen ingetrokken. — Uit Weenen verneemt men, dat Graaf *Buol Schauenstein*, die zoo als gemeld is, Prins *Schwarzenberg* als Minister van Buitenlandsche Zaken vervangt, hem echter niet als president-Minister zal opvolgen. Deze post wordt niet weder vervuld. De Keizer zal de hoofdleiding der zaken zelf op zich nemen. Op bevel des Keizers heeft de onderstaatssecretaris van Buitenl. zaken, baron *Werner*, aan alle Keizerlijke gezanten, op den dag van Prins *Schwarzenberg's* dood, ter kennisse gebragt, dat men niet van de politiek des overledenen zoude afwijken,

evenmin in binnen- als buitenlandsche aangelegenheden.

15 *April*. De Elyseesche decreten van 22 Januarij ten aanzien van de goederen van het Huis *van Orleans* hebben een begin van uitvoering verkregen. Op 12 April nam de Staat het kasteel van Neuilly in bezit. Dit maakte veel indruk en velen doet het leed, ook om des Presidents wille, dat hij zulk een feit liet aanteekenen in de geschiedenis van zijn leven. De Prins-President hield vooreergisteren eene revue over een gedeelte van het Parijsche garnizoen. De geestdrift was groot en het *leve de Keizer!* werd met welgemeende stem aangeheven. Men maakt zich gereed, om dien kreet op 5 Mei nog harder te doen hooren. De *Siècle* hekelt niet onaardig de dagbladen, die al wat van de Regering uitgaat, zonder onderscheid hemelhoog prijzen, wel wetende, dat niemand het wagen durft, hen tegen te spreken, en vergelijkt hen bij den prediker, die zijne muts op den kant van den preekstoel plaatste, en toen een uur lang, als had hij *Voltaire* of *Rousseau* in persoon vóór zich, die muts met vragen op vragen bestormde en eindelijk uitriep: wel nu wijsgeer, wat hebt gij te antwoorden? en toen de muts een zedig stilzwijgen bewaarde, aldus vervolgde: „gij ziet het, *Voltaire* is verpletterd, de ellendeling heeft er geen woord tegen in te brengen." De schrijvers, zegt *de Siècle*, welke thans die ministeriële bladen zouden kunnen antwoorden, verkeeren in dergelijk geval als die muts, alleen met dat onderscheid, dat de muts niets zeide en er evenmin over dacht; terwijl dit met ons niet zoo het geval is. Al zwijgen wij, blijven onze beginselen niet te min dezelfde. — In Spanje komt men met snelle schreden tot de herstelling van het absolute regeringsstelsel. De Cortès met der daad ontbonden, de drukpers onderworpen aan eene wetgeving zooals er in geen land, zelfs daar, waar zij het meest gekluisterd is, eene bestaat, dit alles toont genoegzaam, welk doel het tegenwoordige ministerie zich voorstelt. Men vraagt echter, of de herstelling van het absolute regeringsstelsel geene andere veranderingen in het gouvernement van Spanje zou kunnen ten gevolge hebben. Nimmer was de staatkundige toestand van dit land in zulk een duisteren nevel gehuld als tegenwoordig. — De *Temeswar* deelt uit eene correspondentie uit Mekka het berigt mede, dat de oproerige Wechabiten de troepen van den Sultan hebben verslagen en de heilige stad (Mekka) hebben ingenomen. Men zegt, dat de Onderkoning van Egypte hen ondersteunt, ten einde den Sultan in moeijelijke omstandigheden te brengen. De Grootvizier heeft bepaald, dat van de geleden nederlaag in de dagbladen geene melding zal worden gemaakt, daar de tijding van de inneming der heilige stad op de bevolking te diepen indruk zoude maken.

— Gelijk men weet, ontdekte de geleerde Kardinaal *Mai*, in den jare 1825, een gedeelte van *Cicero's de republica*, en liet het drukken. Eenige exemplaren kwamen te Parijs, waarvan onder anderen een in handen van een surnumerair onderwijzer, aan een gymnasium en een in het bezit van een huisvader, wiens zoon aldaar leerling was. De surnumerair-meester vertaalde eene pagina in het Fransch en gaf dit, zonder te zeggen natuurlijk wat en van waar het afkomstig was, aan de leerlingen, om het in 't Latijn over te zetten, waaronder toevallig de zoon van straks gemelden vader, die de opgegeven taak van den knaap inziende, aanstonds het stuks herkende, en om den meester te foppen, zijn zoontje de plaats uit *Cicero* liet afschrijven. Dit afschrift werd door den meester onder de vertalingen der andere leerlingen aangenomen, maar verhinderd geworden zijnde, door den gewonen meester, die van niets wist, gecorrigeerd. Deze nu verklaarde, na zorgvuldig onderzoek, dat van de zes leerlingen vijf verre weg betere vertaling geleverd, fraaijer en juister Latijn geschreven hadden, dan de knaap, die woordelijk uit zijns vaders *Cicero* gecopieerd had; en .... *Cicero* zelf werd slechts de zesde in de klasse!

Verkorte berigten.

15 *April*. Amsterdam heeft 138 midicinæ doctoren, 14 chirurgiæ doctoren, 15 artis obstetriciæ doctoren, 95 heelmeesters, 64 vroedmeesters, 179 apothekers, 75 vroedvrouwen, 100 drogisten en 21 tandmeesters. — De op de laatstleden donderdag te Zwolle gehoudene veemarkt, was alreede drukker bezet dan de vorige of eerste; voor de dragtige koeijen, naar welke veel vraag was, werden zelfs hoogere prijzen besteed, en met graagte verkocht. Ter vetweiding bestemden of zoogenaamde gusten waren er nog weinig aanwezig; deze laatsten *zijn* en *worden* echter, op de stallen, voor goede prijzen willig afgezet. Voor goede vleezige koeijen betaalt men tot *f* 115 en meerder. — Bij gelegenheid van 's Konings komst te Leeuwarden zullen van stadswege volksfeesten gegeven worden, bestaande in mastklimmen en boegsprietloopen, dit laatste door jongens boven de 14 en beneden de 18 jaren oud.— De Kaapmail, de *Propontis*, die de noodlottige tijding bragt van het vergaan der *Birkenhead*, is in het Kanaal op het Hollandsche schip *Anna Rebekka*, van Amsterdam met suiker naar Syra bestemd, gestooten, ten gevolge waarvan laatstgenoemd vaartuig zonk. De bemanning, acht koppen sterk, is gered. De lading was verzekerd. De *Propontis* heeft geen letsel bekomen. — Den 9 dezer heeft men in de Teems, bij Putney, de lijken van twee knaapjes gevonden, zeven en elf jaren oud, aan elkander gebonden, naast het lijk van eenen man, 40 jaren oud, mede aan handen en voeten gebonden. Later is men gewaar geworden, dat het een vader met zijne twee kinderen was. Hij had zijn huis verlaten, ten gevolge van aanhoudenden twist met zijne vrouw, en heeft op bovengemelde wijze een eind aan zijn leven en dat zijner kinderen gemaakt. — De tegenwoordig heerschende muziek-manie heeft eenige verhuurders van appartementen te Parijs doen besluiten, om ter aanbeveling aan hun deur, nevens de aankondiging der vacante kamer, ter kennisse der gegadigden te brengen, bij wijze van aanbeveling: »In dit hôtel zijn geene piano's en evenmin musicerende bewoners." Deze geruststellende verklaring doet veel effect. — De Fransch gereformeerde leeraar te Koningsberg *Détroit* is uit zijne betrekking ontslagen, op beschuldiging van een 17jarig meisje, dat zijn onderwijs eene onzedelijke rigting had. — De Hooge Raad, heeft 13 dezer uitspraak gedaan in de zaak van *J. Stolboom* (Kalfjeslaan). De Raad heeft het arrest vernietigd, wegens schending van art. 56 Strafwetboek, nopens herhaling van misdaad, doch, ten principale uitspraak doende, heeft de Raad den requirant schuldig verklaard en veroordeeld tot de straffe des doods. — Te Rotterdam zal een nieuwe schouburg gebouwd worden — Het Hof van Zuid-Holland heeft 13 dezer uitspraak gedaan in de zaak van *J. C. Sterrenburg*, Burgemeester en Ambtenaar van den burgerlijken stand te Berkel en Bodenrijs, appellant van een vonnis der Arr. Regtbank te Rotterdam, waarbij hij tot 8 geldboeten ieder van *f* 1000 was veroordeeld, wegens omissien als Ambt. van den burg. stand; het Hof heeft den appellant van alle regtsvervolging vrijgesproken. — Te Kampen heeft de heer *Puauw*, rustend leeraar, gedachtenis gevierd, dat hij voor 60 jaren het leeraarsambt aanvaarde. — 15 *April*. In de Hervormde kerk te 's Hage is zondag morgen gecollecteerd voor de te bouwen Protestantsche kerk te Turijn de somma van *f* 2587.59½. — Den 13 dezer waren te 's Hage de eerste peulen aan de markt en werden tegen *f* 4.50 het ½ Ned. pond verkocht. — Op de tentoonstelling, in 1854 te Parijs te houden, zullen ook voortbrengselen van vreemde nijverheid worden toegelaten.

Assen, 16 April.

Het Departement Assen der Nederl. Maatschappij ter bevordering van Nijverheid heeft in zijne laatste Algemeene Vergadering o.a. besloten, op de punten van beschrijving voor de Algemeene Vergadering der Maatschappij, die in dezen zomer te Haarlem zal worden gehouden, te brengen navolgende voorstellen:

1°. Om de aandacht der Hooge Regering te vestigen op het nog steeds tot groot nadeel van alle takken van nijverheid voortdurend gebruik van oude afgeschafte maten en gewigten, waardoor niet zelden bedrog en misleiding worden in de hand gewerkt, en waardoor de heilzame bedoelingen van het éénvormige stelsel onbereikbaar blijven, wordende daarbij voorgesteld, om van de Hooge Regering te verzoeken het nemen van meer afdoende policie-maatregelen daartegen of het strenger toepassen van de bestaande strafbepalingen;

2°. Om een werk uit te geven of te doen uitgeven, of wel te zorgen, dat het uitgegeven worde in den trant van CHOMEL's *Huishoudkundig Woordenboek*.

Dat woordenboek, voor ongeveer zeventig jaren uitgegeven, had veel te danken aan den oeconomischen tak (het beginsel dezer Maatschappij), en onderscheidt zich zeer gunstig boven vele natuurkundige werken van onzen tijd: 1°. door den godsdienstigen ernstigen zin, waarin het is geschreven; 2°. door de huishoudelijke en huisselijke strekking, die in hetzelve doorstraalt, en 3°. door de groote populariteit en begrijpelijkheid, waarin genoegzaam alle artikelen zijn gesteld; — maar dat zelfde werk is door den verbazenden vooruitgang der natuurkundige wetenschappen in vele opzigten niet meer op de hoogte van den tijd, en het ligt eigenaardig in den kring der bemoeijingen der Maatschappij, om wat door den invloed van den oeconomischen tak is begonnen, te voltooijen. Men heeft hierbij vooral op het oog het daarstellen van een *vaderlandsch* werk, dat de *vaderlandsche* landhuishouding, huishoudelijkheid en huisselijkheid uitdrukt en bevordert, en aan de behoeften van ons *vaderland* voldoet;

3°. Heeft het Departement over het houtgaz, hetwelk te Munchen met goed gevolg gebruikt wordt tot verlichting van het stationsgebouw aldaar, eene prijsvraag voorgesteld; indien het houtgaz in eigenschappen staat boven het steenkolengaz en in prijs beneden hetzelve, zoo als de deskundigen zeggen, dan is het voor eene landstreek als deze, die

zoo uitnemend geschikt is voor houtcultuur, van uitstekend belang, dat omtrent het houtgaz onderzoek worde gedaan, waartoe deze bemoeijing strekt;

4°. Heeft het Departement navolgende prijsvraag voorgesteld: » De Maatschappij looft hare gouden medaille, benevens eene remuneratie van *f* 500 uit aan hem die voor . . . . zal hebben ingeleverd eene verhandeling over ontginning van heidevelden door besproeijing, alles met het oog op onzen Nederlandschen bodem.

De Maatschappij overtuigd, dat niet een *bepaald* stelsel van besproeijing voor alle heidevelden geschikt is, verlangt daarvoor eene handleiding te bekomen. Zij vraagt uitgebreide berekeningen van kosten en schetsteekeningen zoo van voedings- als van afwateringskanalen, alsmede van alle kunstwerken, die in de verschillende stelsels gevorderd worden. Zij wenscht, dat daarin overtuigend, zoowel *theoretisch* als *practisch* bewezen worde, welk water voor de besproeijing geschikt is, en welk die geschiktheid mist, dan of iedere watersoort aangewend zal kunnen worden; hetzelfde wenscht zij van de verschillende grondsoorten bemerkt te zien.

Zij vraagt de calculatieve waarde der gronden na de daarstelling der werken, vergeleken met de aan te wenden onkosten.

— Volgens het *Handbl.* heeft een jongeling te Hoogeveen een vischgraat in de keel gekregen, die door sterke aanzetting naar binnen is gegaan; de graat is in de maag aan het zweren gekomen, en de jongeling den 10 dezer daaraan overleden, juist op den dag, waarop hij ten huwelijk zou worden ingeschreven.

— H. H. Ged. Staten hebben op de lijst der hoogstaangeslagenen in de Rijks-directe belastingen in deze Provincie die verkiesbaar zijn tot lid der Eerste Kamer, (de lijst en de betrekkelijke resolutie zullen in het volgend n° opgenomen worden), gebragt Jhr. Mr. *H. J. L. van der Wijck* te Assen met een belastingbedrag van *f* 656.78½, Jhr. *A. W. van Holthe* te Dwingelo met *f* 638.25, *J. Semler* te Meppel met *f* 634.60, Mr. *J. A. G.* Baron *de Vos van Steenwijk* te Assen met *f* 517.51, Mr. *W. Tonckens* te Assen met *f* 487 53, Mr. *J. Tonckens* te Westervelde met *f* 425.79½, *H. H. van Lier* te Assen met *f* 341.22½, Mr. *W. J. Tonckens* te Meppel met *f* 333.19, Mr. *H. C. Carsten* te Assen met *f* 332.14, Mr. *W. L. Tonckens* te Meppel met *f* 323.73, *H. Roelink A.z.* te Meppel met *f* 308.99, Dr. *H. J. Nassau* te Assen met *f* 305.07, *J. L. Preuper* te Ruinerwold met *f* 286.07, *J. A. Schatens* te Meppel met *f* 277.28, Mr. *R. H.* Baron *de Vos van Steenwijk* te de Wijk met *f* 275 29½, *C. Theunissen* te Meppel met *f* 270.13, *K. Fernhout* te Smilde met *f* 267.46, Jhr. *R. A. van Echten van Holthe* te Echten met *f* 262.77, Dr. *J. E. Slot* te Meppel met *f* 252.22, *R. R. van Erkelens* te Assen met *f* 236.11, *G. Slothouwer* te Meppel met *f* 235.62, Mr. *C. E. Kniphorst* te Zuidlaren met *f* 234.20½, *H. J. Oosting* te Assen met *f* 232.25½, Mr. *L. Oldenhuis Gratama* te Assen met *f* 231.29 en Mr. *A. H. Wilsenborg* te Hoogeveen met *f* 230.84.

* *Westerbork*, 12 *April.* Zooals men zelfs in naburige gemeenten weet, geeft onze geachte godsdienstleeraar, Ds. *W. Lolcama*, zich buitengewoon veel moeite, om niet alleen aan de jeugd zijner gemeente godsdienstig onderwijs te geven, maar zelfs meer bejaarden door wekelijksche bijeenkomsten meerdere kennis en gezondere begrippen in het godsdienstige te doen deelachtig worden. Gisteren in de voormiddaggodsdienstoefening had de plegtige bevestiging door Z.W.Eerw. van een aantal nieuwaangenomene ledematen plaats. Hartelijk was de toespraak, die Z.W.Ew. tot hen rigtte, en aandoenlijk voor de gansche gemeente. Aan Z.W.Ew. werd dan ook heden als een blijk van dankbaarheid voor het met zooveel minzaamheid en ijver gegeven onderrigt, van wege de gisteren bevestigde ledematen, een fraai bewerkt zilveren tabakscomfoor ten geschenke aangeboden. — Wij spreken niet voor allen, maar gelooven toch, dat verreweg het meerendeel der leden zijner gemeente en misschien allen het diep zouden betreuren, wanneer die ijverige goddienstleeraar de gemeente verliet.

* *Gasselte*, 13 *April.* In de heden alhier gehoudene vergadering van de volmagten der negen markten en de Hoofdcommissie voor de Oostermoersche en Zuidenveldsche veenen is tot lid dier Hoofdcommissie verkozen de heer *H. S. Gratama* te Assen, in plaats van den heer *J. Freseman Viëtor*, overleden, en is wijders eene commissie benoemd, bestaande uit de heeren *J. A. Meursing*, Mr. *C. L. Kniphorst*, *J. v. d. Tuuk* en *H. S. Gratama*, om den Koning, bij Hoogstdeszelfs komst te Groningen, namens de negen markten, een adres aan te bieden, strekkende, om aan te dringen op eene spoedige herziening van de wet op den turf, ten einde deze wet van vele gebreken gezuiverd en de verveeners van de zoo lastige en kwellende formaliteiten worden ontheven.

* *Sleen*, 14 *April.* Ook in deze gemeente wordt, tengevolge der daar te stellen kanalen, reeds eene zekere bedrijvigheid waargenomen; een aantal van ruim twintig arbeiders, meest uit deze gemeente, vindt bereids aan eene te graven waterleiding, welke later verbreed, een gedeelte van het Hoofdkanaal zal uitmaken, tusschen de Ermerveenen en de Holtsloot, voldoende werk, welk aantal spoedig, wanneer het voorjaarswerk van den landman zal zijn afgeloopen, mede uit omliggende gemeenten aanmerkelijk zal worden vermeerderd. Zoo worden dan reeds ook hier door den arbeidsman de vruchten geoogst van een aanteleggen kanaal, hetwelk meer dan eene halve eeuw tot de vrome wenschen heeft behoord.

* *Hoogeveen*, 14 *April.* Gisteren is alhier uit het vroeger gemaakte drietal kandidaten, bestaande uit de Heeren proponenten *Bolt*, *Begemann* en *Middendorp*, in eene gecombineerde vergadering van kerkvoogden, notabelen en leden van den kerkeraad tot predikant voor de nieuw gestichte gemeente in het Hollandsche Veld gekozen de heer *R. Middendorp*, welke op zich vereenigd heeft 10 stemmen, terwijl de heer *C. Bolt* 3 stemmen bekomen heeft.

* *Peize*, 15 *April.* De stemming voor een nieuw lid van den Raad dezer gemeente is bepaald op woensdag 28 April e.k.

* *Smilde*, 15 *April.* In de openbare raadsvergadering, gisteren alhier gehouden, is behandeld: 1°. beëediging van den secretaris; 2°. vaststelling van een reglement van orde voor Burg. en Weth.; 3°. idem van eene instructie voor den secretaris; 4°. idem voor den gemeente-ontvanger. 5°. benoeming van eene commissie tot het maken van een ontwerp-reglement voor de bank van leening; 6°. bepaling der plaatsen in de gemeente, waar aanwezig zullen zijn eenige brandbaken; 7°. behandeling van eenige punten, betrekkelijk de restitutie van eenige uitschotten, door andere gemeenten gedaan ten behoeve van alhier armlastige personen; 8°. bepaling van maatregelen ter voorkoming van brand in de gemeentelijke beplanting of bosch in het stuifzand te Hoogersmilde, en 9°. benoeming van eene commissie tot het doen van onderzoek en rapport omtrent den door B. en W. ontworpenen hoofdelijken gemeente-omslag voor 1852, waarna de vergadering werd gesloten en de eerstvolgende bepaald op maandag e.k. Alle leden waren tegenwoordig.

EEN WOORD *over de koepokken, ter gelegenheid der* AL *en* NIET *zich openbarende kinderziekte of natuurlijke pokken, door Dr.* G. H. AMSHOFF, *President der Gewestelijke Geneeskundige Commissie.*

Even als in de meeste wetenschappen, zoo ook is het somtijds in den kring der Natuur- en der zich daaruit ontwikkelende Genees- en Gezondheidswetenschappen noodig, reeds vroeger opgegevene voorschriften, om *gezondheid te behouden* of *ziekten af te keeren*, op nieuw in het geheugen terug te roepen. Dit dan is ook de reden, dat ik, om der omstandigheden wille, de Redactie van dit blad, hoezeer een en ander reeds voor eenige jaren *gewijzigd* is behandeld, beleefdelijk verzocht, het volgende, betrekkelijk de inënting met koepokstof, wel op te willen nemen.

Het is eene waarheid, door de *ervaring* van meer dan *eene halve eeuw* gestaafd, dat de *koepokstof-inënting*, doelmatig verrigt, nog even goed tegen de *natuurlijke kinderpokken* (variolæ veræ) beveiligt, als ten tijde harer eerste uitvinding.

Het zal niet noodig zijn, een tafereel op te hangen van deze verschrikkelijke ziekte, nagenoeg aan de pest gelijk, die noch stand noch leeftijd ontzag, noch rijken noch armen spaarde, maar met moordende hand de zuigeling van de borst der moeder roofde, het schoone bloeijende meisje dikwerf in een afzigtelijk monster veranderde, die als nasleep doofheid, blindheid, aamborstigheid en een heirleger van andere kwalen naliet. — *Voor* de uitvinding van den zich bij de menschheid hoogst verdienstelijk gemaakt hebbenden *Jenner*, stierven jaarlijks, *alleen* in Europa, aan deze ijsselijke plaag ruim **550,000** *menschen.* Vroeger hadden te vergeefs Natuur- en Geneeskundigen hun verstand gescherpt, ten einde deze ramp te lenigen of, zoo mogelijk, geheel af te keeren. — De *inënting* der natuurlijke kinderpokken zelve was het eenige, dat, na zoovele vruchtelooze proeven, nog min of meer voldeed.

Ouders echter, die zielskracht genoeg bezaten, hunne gezonde en bloeijende kinderen (als *verzachting* van den geessel bij heerschende kinderziekte) de *natuurlijke pokken* te doen inënten, als het *eenige* toen ter tijd bekende middel van leeniging, moesten helaas dikwerf, terwijl ze in 't vaste vertrouwen leefden, hunne lievelingen alzoo van uit de klaauwen des doods te zullen redden, nadat ze hun deze kunstbewerking hadden doen ondergaan, dezelve nog een prooi der ziekte zien worden!! — Oud, reeds zeer oud is de inënting der natuurlijke kinder[illegible] Indiën hebben de Braminen dit reeds voor hon[illegible] De Tartaren ontbuden, om zeker te zijn v[illegible], hunne Operateurs tot dat einde uit [illegible] de grijze oudheid verliest zich deze kunst[illegible] bepaaldelijk in

Circassiën en Geörgiën; vooral ook om de bekende uitstekende schoonheid van het vrouwelijk geslacht aldaar te behouden. — Reeds voor de 7de eeuw was de inënting der natuurlijke pokken in gebruik. In Griekenland voornamelijk was men bij uitstek kiesch in de keus der stof, ook zoo in Turkijen. — De geestvolle edele Lady *Montaguij* liet haren zesjarigen zoon te Constantinopel in 1717 door Dr. *Maitlan* inënten en voerde de Grieksche methode van enting in. De beroemde Geneesheer entte later in Hannover 1724 het eerste Prins *Fredrik* en daarna in Duitschland verscheidene kinders der aanzienlijkste ingezetenen in. In Engeland, te Manchester en elders, ijverde een achtingswaardig geestelijke, de Bisschop *Maddock*, mede sterk voor deze kunstbewerking. In ons Vaderland was het Dr. *Frockim* te Amsterdam, die zijn eigen kind de kinderpokken inëntte. Te Geneve bevorderde *Daniel Goyät* dezelve in 1750. De wereldberoemde *Tissot* deed al het mogelijke, om de *voordeelen tegen de nadeelen* dezer kunstbewerking klaarblijkelijk gunstig te doen uitkomen. *Petrus Camper*, onze beroemde en zoo verdienstelijke landgenoot, en anderen drukten 't voetspoor van deze. Dien evenwel overminderd, waren noch de inënting met natuurlijke pokstof, noch eenige andere middelen, welke de ramp eenigermate zouden leenigen, bij magte, dezen geessel des menschdoms, daarenboven blootgesteld aan zoovele andere kwalen en ziekten, te verwijderen.

Doch een *beproefd*, *zeker*, *eenvoudig* en in zijne aanwending hoogst *gemakkelijk* middel, dank zij der Goddelijke Voorzienigheid, werd der menschheid geheel onverwachts aangeboden.

Lang reeds had men aan de uijers van melkgevende koeijen, zoo in Engeland, Duitschland als ook in ons Vaderland, b.v. Vriesland en Overijssel, nu en dan een *epizoötisch* voorkomenden, eigenaardigen uitslag, onder de gedaante van een blaauwachtige puist, waargenomen. Deze deelde zich toevallig aan menschen mede en *beveiligde* tegen *de natuurlijke kinderziekte*.

Het is *Eduard Jenner*, dien de eer toekomt der waarneming, dat de melksters, die met deze koeijen omgingen, wanneer ze de kinderpokken nog niet gehad hadden, door den genoemden uitslag of pokken, aan de uijers der koeijen voorkomende, persoonlijk aangetast wordende, haar geheele leven, hoe ook aan besmetting blootgesteld, voor *de kinderpokken beveiligd waren* en *bleven*. Dr. *Jenner*, in 1749 te Burkelei in Gloucestershire (Engeland) geboren, hoorde als sprookje verhalen, dat menschen, die in de Westelijke streken van Engeland met melkbeesten, die pokken hadden, omgingen, soortgelijke puisten aan de armen en handen kregen, waardoor ze beveiligd werden voor de natuurlijke pokken; zoo zocht men in sommige plaatsen tot het oppassen en verzorgen van zoodanige koeijen, bij voorkeur personen, die de natuurlijke pokken reeds gehad hadden, omdat ze dan tegen de koepokken waren beveiligd. *Jenner* nu nam stof uit de puisten of uitslag, die men gewoonlijk pokken noemde, entte daarmede menschen in, die noch genoemden uitslag, noch de natuurlijke pokken gehad hadden. Na geregelde afloop van deze ingeënte koepokken, werden deze personen aan *alle mogelijke besmetting* blootgesteld, en wel met dat gevolg, dat ze *geheel en al onvatbaar werden bevonden* te zijn voor de natuurlijke kinderziekte. *Jenner* deed daarna, met het beste gevolg, de eerste inënting van den eenen mensch op den anderen den 14 Mei 1796, en wel de stof nemende uit de pokken van een melkmeisje in de nabijheid van Burkelei op den arm van een 8jarig knaapje *James Philips*. Deze dag is hoogst gewigtig in de geschiedenis der koepokken, en niet minder in die der menschheid.

Het lot, dat meest alle goede der menschen heil bevorderende uitvindingen treft, dat van tegenspraak en verguizing, trof ook ten deele dit heilzaam middel. Te Londen echter kwam reeds in December 1799, onder de bescherming van den Hertog van York, eene vereeniging van bekwame Geneeskundigen tot stand, aan wier hoofd de beroemde *Pærson* was geplaatst, zich ten doel stellende, de vaccinatie zooveel mogelijk te bevorderen. Aanzienlijken en geleerden trokken zich de zaak aan. Het zal genoeg zijn, van deze te noemen: de Hertogin van York, de Prinses *Radcicil*, *Heim*, *Sacco* en anderen.

Onverminderd wij ons meer dan 50 jaren over de zegenrijke vruchten dezer weldadige uitvinding verheugen mogen, hoort men sedert eenigen tijd kreten opgaan tegen het onbetwistbaar nut dezer heilzame uitvinding. Eene hoofdtegenwerping, welke men in 't midden brengt, is: dat de koepok *min* of *meer* in *beveiligende* kracht zoude hebben verloren, vooral ook, omdat de stof door het enten van den eenen mensch op den anderen, te zeer vermenschelijkt, en van daar in haar beveiligend vermogen te zeer zoude verzwakt zijn. — Hierop antwoorden wij, dat rede en ervaring van meer dan 55 jaren ons juist het *tegendeel* leeren, en wel dat de *ware*, *echte*, *zuivere koepokstof*, *juist* en *doelmatig* (waarover straks) ingeënt, nog even toeverlatig is als vroeger, met andere woorden: dat dien ten gevolge de koepokken bij eenen regelmatigen afloop alle die verschijnselen moeten hebben opgeleverd, die de voorbehoeding voor de kinderziekte waarborgen; eene zaak van 't grootste gewigt, waarop ook wel degelijk bij 't afgeven van attesten volgens Koninklijke besluiten gelet worden moet.

Wij voor ons echter van den anderen kant hebben er niets tegen, dat bij thans enkel voorkomende Epizoötien van koepokken aan de uijers van koeijen, van deze stof genomen, en na *proefhoudende* resultaten daarvan bij menschen gebruikt gemaakt worde. Dit gevoelen deelen met ons hoogstbekwame en ervarene Geneeskundigen.

Het was dan ook vooral hierom, dat koepokstof, genomen in Gelderland van koeijen, door ware koepokken aangetast, door de interventie der Hooge Regering, aan de Geneeskundige Commissiën ten fine van onderzoek voor ruim acht jaren gezonden werd. De inëntingen in der tijd door mij met de lijmpha dezer variola vera bewerkstelligd, leverden, bij regelmatigen afloop, alle die verschijnselen op, welke als voorbehoedende kenteekenen tegen de kinderziekte gewoonlijk worden waargenomen, en die waarborgende zijn. *(Vervolg hierna.)*

Heden beviel zeer voorspoedig van eene Dochter *Hillegonda Johanna Alingh*, geliefde Echtgenoot van

Mr. J. T. KIJMMELL.

Westerbork, 9 *April* 1852.

Bevallen van eene Dochter Vrouwe *C. A. Krull—Wineke*.

Gieten, 11 *April* 1852.

Eenige kennisgeving.

Getrouwd:

Dr. B. VERVER,

Professor in de Natuur- en Scheikunde te Maastricht,

en

J. T. KNIPHORST.

Meppel, 12 *April* 1852.

Eenige kennisgeving.

Heden is alhier overleden de Heer *Hendrikus Johannes Meijer*, oud-Griffier bij het Kantongeregt te Hoogeveen, in den ouderdom van ruim 70 jaren.

Hoogeveen, *den* 12 *April* 1852.

Eenige kennisgeving.

☞ Al die geene, welke iets te VORDEREN hebben van, of VERSCHULDIGD zijn aan de nalatenschap van wijlen *Roelof Buning*, in leven Opzigter te Assen, gelieven hiervan specifieke **OPGAVE** of **BETALING** te doen voor den 1 Mei 1852, aan handen van *H. J. Harsveld* te Assen.

☞ De *Onderwijzer* **H. B. KREMER** verwittigt de belanghebbenden, dat hij, met primo Mei aanstaande, verhuist naar de KRUISSTRAAT, in de behuizinge, thans bewoond door den Heer *Magnin*, en dat zijne school aldaar BENEDEN zal gehouden worden.

Assen, 8 *April* 1852.

COEVORDEN, 13 *April*. Rogge f 6.00. Boekweit f 5.50; Boter Ned. pond f 0.45. Zetting: 6 pond roggeb. f 0.52.

HOOGEVEEN, 13 *April*. Rogge f 6.72½. Boekw. f 5.50 Haver f 3.30. Boter Ned. pond f 0.48. Honig N.p. f 0.23.

Ter markt aangeb.: 131 mud. rogge; 29 mud. boekw.; 9 mud haver; 165 pond boter; 000 pond honig. Broodzetting de 6 Ned. pond f 0.52.

GRONINGEN, 13 *April*. Tarwe f 7.50 a f 6.40. Rogge N. f 6.90 a f 6.10, O. f 7.30 a f ,,.,,,,. Boekweit, zand f 5.75 a f 5.30, veen f 5.50 a f 5.20. Garst f 5.10 a f 4.50; Nieuwe zomer f 4.45 a f 4.70, knobbe f 4.80 a f 5.10. Dikke haver f 3.55 a f 2.65. Voerhaver f 3.05 a f 2.65. N. Paardeboonen f 4.50 a f 5.25. Koolzaad f 9.00 a f 9.20. Gort grove f 8.50 a f 8.25, parel 100 ned. pond. f 11.50 a f 10.50. Raapolie per vat f 27.00. Boter ½ ton f 26.50.

STEENWIJK, 13 *April*. Rogge f 6.00 a f 6.75. Boekw. f 0.00 a f 0.00. Haver f 3.85 a f 4.25. Garst f 0.00 a f 0.00. Boter ⅛ vat f 10.00.

OLDEMARKT, 10 *April* Boter ⅛ vat f 14.50 a f 14.75.

AMSTERDAM, 14 *April*. Werk Sch. 2½ pct. 61 3/16 a 61 5/16; dito 3 pct 73; dito 4 pct. 93½ a 93⅝.

STUKKEN van *f* 10.00 *f* 9.75 a *f* 9.80.

Te Assen, bij VAN GORCUM EN COMP., Proviciale Drukkers.